

Tekrar ve Düzeltmenin Erişiyeye Etkisi

Fusun G. Alacapınar

Öz

Problem durumu: Tekrar, düzeltme ile başarı ve erişiyeye arasında anlamlı bir ilişki vardır. Öğrenmede tekrarın etkisini bağlaşımcılar ve düzeltmenin etkisini Bloom savunmuştur. Yapılan pek çok araştırma bunların erişiyeye ve başarıyı olumlu yönde etkilediğini göstermiştir. *Araştırmanın amacı ve soruları:* İngilizce’de tekrar ve düzeltme yapılan grubun erişiyeyeyle, yapılmayan grubun erişiyeye arasında anlamlı bir fark var mıdır?

1. Tekrar ve düzeltme yapılan ve yapılmayan grupların her birinin kendi içinde ön test son test toplam puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
2. Tekrar ve düzeltme yapılan ve yapılmayan grupların toplam erişiyeye ortalaması arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Yöntem: Bu araştırmada hem nitel, hem de nicel yaklaşım birlikte kullanılmıştır. Ayrıca deneysel yöntemin random yoluyla saptanan ön test son test kontrol gruplu deseni işe koşulmuştur. Deney yapılan grubun birinde tekrar ve düzeltme yapılmış, diğeryinde ise buna yer verilmemiştir. Yenimahalle İsmet Kurtuluş ilköğretim okulu sekizinci sınıflarından random yoluyla iki şube alınmış ve yine random yoluyla biri deney, diğeryi kontrol grubu olarak atanmıştır.

Bulgular: Tekrar ve düzeltme yapılan grubun lehine anlamlı bir fark bulunmuştur.

Öneriler: Eğitim ortamında tekrar ve düzeltmeye yer verilmelidir. Daha geniş bir örneklem üzerinde deneysel araştırmalar yapılabilir.

Anahtar sözcükler: Tekrar, düzeltme, erişiyeye

Problem Durumu

Öğrenme psikoloji üzerinde çalışanlar, tekrarın unutmayı engellediğini ve kalıcılığı sağladığını belirtmişlerdir. Bağlaşımıcılar tekrarın öğrenmede önemli bir değişken olduğunu savunmuşlardır. Tekrar belli aralıklarla ve sıklıkla yapılıncaya davranışın daha kalıcı olduğu gözlenmiştir (Senemoğlu 2005).

Bloom'un Tam Öğrenme modelinin önemli değişkenlerinden biri de öğretim hizmetinin niteliğidir. Öğretim niteliğinin hizmeti dönüt, düzeltme, pekiştireç, ipucu ve öğrenci katılmasını içerir. Bunlar ve bilişsel giriş davranışları, duyuşsal giriş karakteristikleriyle başarı arasında .90lık bir ilişki olduğu savunulmuştur (Bloom 1979).

Düzeltilme, yarım yamalak öğrenmelerin, eksikliklerin tamamlanması, yanlışların giderilmesi şeklinde tanımlanabilir. Bu durumda öğrenci yanlışlarını görüp düzeltebiliyor; eksikliklerini tamamlayabiliyor. Böyle bir etkinlikte düzeltme aynı zamanda pekiştireç ve dönüt görevini de görüyor. Sınav bir bakıma biçimlendirme- yetiştirmeye dönük değerlendirme gibi işliyor. Biçimlendirme ve yetiştirmeye dönük değerlendirme (Aksu 1981, Sönmez 1998), pekiştireç ve öğrenci katılmasını (Özçelik 1974; Senemoğlu 1987; Ültanır 1989; Yıldırım 1982; 1985; Yunt 1978). ile başarı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu gösteren pek çok araştırma vardır.

Problem Cümlesi

Tekrar ve düzeltme kullanılan ve kullanılmayan grupların erişileri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Denenceler

1. Tekrar ve düzeltme yapılan ve yapılmayan grupların her birinin ön test son test puanları arasında kendi içlerinde anlamlı bir fark vardır.
2. Tekrar ve düzeltme yapılan ve yapılmayan grupların erişisi ortalamalı arasında tekrar ve düzeltme yapılan grubun lehine anlamlı bir fark vardır.

Sayıtlılar

1. Kontrol altına alınamayan istenmedik değişkenler kontrol ve deney gruplarını aynı düzeyde etkilemiştir.

2. Ölçme araçlarının kapsam geçerliliği için uzman kanılarına başvurulması yeterlidir.

Sınırlama

Bu araştırma 2001-2002 öğretim yılı arasında Ankara'daki ilköğretim okullarından Milli Eğitim Bakanlığı Ankara ili Yenimahalle ilçesi Ovacık köyü İsmet Kurtuluş İlköğretim Okulunda yapılmıştır. Araştırma ilköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin İngilizce dersinden aldıkları toplam erişim puanları, tekrar ve düzeltme ile sınırlıdır.

Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada deneysel yöntem kullanılmıştır. Bu yöntemin “ Kontrol Gruplu Ön Test -Son Test Deseni ” tercih edilmiştir. Araştırma iki grup üzerinde gerçekleştirilmiştir. Gruplar random yoluyla deney ve kontrol grubu olarak atanmıştır. Deney grubunun birinde araştırmacı tarafından son testten sonra tekrara ve düzeltmeye yer verilmiş, soruların nasıl yanıtlanacağı açıklanmıştır. Kontrol grubunda ise son testten sonra tekrara ve düzeltmeye yer verilmemiş soruların nasıl yanıtlanacağı açıklanmamıştır. Bir hafta sonra son test tekrar her iki gruba aynı anda verilmiştir. Ayrıca her iki grup dönem içinde iki ara sınav almış, bu sınavlarda tekrar ve düzeltmeye yer **verilmemiştir**. Her iki gruba da aynı öğretmen girmiştir. Araştırma, 2001-2002 öğretim yılı birinci dönem (üç ay) boyunca İngilizce ders saatlerinde yapılmıştır.

R G₁ T₁ → Tekrar ve düzeltme var → T₁ (Dönem sonunda bir hafta sonra)

R G₁ T₁ → Tekrar ve düzeltme yok → T₁ (Dönem sonunda bir hafta sonra)

Denekler

Deneysel desen kullanıldığından evren ve örneklem tayinine gidilmemiştir. Ankara İli Yenimahalle İlçesindeki Ovacık Köyü İsmet Kurtuluş Okulu sekizinci sınıflarında İngilizce dersinde uygulanmıştır. Sınıflardan biri deney diğeri kontrol grubu olarak atanmıştır. Deney ve kontrol gruplarının Türkçe dersi açısından denk olup olmadıkları incelenmiştir. Gruplarla ilgili veriler aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Grupların Cinsiyete Göre Dağılımı

İlköğretim 8.. sınıflarda okutulan İngilizce dersinin tekrar ve düzeltme yapılan ve yapılmayan gruplardaki öğrencilerin yaş, cinsiyet ile ilgili verileri Tablo 1' de sunulmuştur.

Tablo 1

Deney ve Kontrol Gruplarının Cinsiyete Göre Dağılımı

Gruplar	n	%	Kız	%	Erkek	%
Tekrar ve düzeltme var	37	%50	15	%35	22	%35
Kontrol	38	%50	15	%32	22	%34
Toplam	74		30		44	

Tablo 1 'de görüldüğü gibi deney ve kontrol grubundaki öğrenci sayısı 74'tür. Tekrar ve düzeltmenin yapıldığı ve yapılmadığı grupların her birinde 37 öğrenci vardır. Her iki gruptaki kız ve erkek öğrenci sayıları eşittir. Bu verilere göre gruplardaki öğrenci sayıları ve cinsiyete göre dağılımlarının birbirlerine denk olduğu söylenebilir

Grupların Ön Test Puanları

İlköğretim 8. sınıfındaki İngilizce dersinin tekrar yapılan ve yapılmayan grupların ön test puanları ile ilgili veriler Tablo 2' de sunulmuştur.

Tablo 2

Grupların Ön Test Puanları

Gruplar	Soru sayısı	n	Öntest X	S	t
Tekrar var	100	37	31.8	10.7	1.7
Tekrar yok	100	37	27.6	10.9	

Tablo 2' de görüldüğü gibi toplam ön test puan ortalamaları tekrar ve düzeltme yapılan grubunun 31.8, tekrar ve düzeltme yapılmayan grubun 27.6'dır. Grupların ön test puan ortalamaları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığı "t" testiyle yoklanmış, gözlenen "t" değerleri 73 serbestlik ve .05 manidarlık düzeyinde **anlamlı bulunmamıştır**. Her iki grubun ön test puanları açısından birbirine denk olduğu söylenebilir.

Grupların Türkçe Puanları

İlköğretim 8. sınıfındaki İngilizce dersinin tekrar yapılan ve yapılmayan grupların Türkçe puanları ile ilgili veriler Tablo 3’ de sunulmuştur.

Tablo 3

Grupların Türkçe Puanları

Gruplar	Soru sayısı	n	Türkçe X	S	t
Tekrar ve düzeltme var	100	37	43.16	9.48	.48
Tekrar ve düzeltme yok	100	37	44.73	10.27	

Tablo 3’ de görüldüğü gibi toplam ön test puan ortalamaları tekrar ve düzeltme yapılan grubunun 43.16, tekrar ve düzeltme yapılmayan grubun 44.73’tür. Grupların Türkçe puan ortalamaları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığı “t” testiyle yoklanmış, gözlenen “t” değerleri 73 serbestlik ve .05 manidarlık düzeyinde **anlamlı bulunmamıştır**. Her iki grubun Türkçe puanları açısından birbirine denk olduğu söylenebilir.

Veri Toplama Araçları

İlköğretim sekizinci sınıf İngilizce birinci dönem gramerle ilgili uygulama düzeyinde 135 soru hazırlandı. Bu soruların kazandırılacak hedef ve davranışlara uygunluğu konusunda beş uzmandan görüş alındı. Uzmanların üzerinde anlaştıkları hedef davranışlara uygun 100 soru deneme testine konuldu. Hazırlanan ve taslak test yedinci ve lise birinci sınıflara aynı anda verildi. İngilizce testin güvenilirliği K.R. 21 ile .90 bulundu. Aynı işlemler Türkçe dersi için yapıldı. Türkçe testinin güvenilirliği K.R. 21 ile .78 bulundu.

Verilerin Analizi Ve İstatistiksel Teknikler

Verilerin analizinde ortalama, standart sapma ve “ t “ testi kullanılmıştır. Deney ve kontrol grupları yukarıda belirtilen istenmedik değişkenler açısından denkleştirilmiştir. Bundan dolayı başka bir istatistik teknik işe koşulmamıştır.

Bulgular

Bu bölümde, ölçme araçları ile toplanan veriler, uygun istatistik teknikler kullanılarak analiz edilmiş, bulgular tablo haline getirilerek açıklanmıştır.

Grupların Kendi İçlerinde Toplam Erişileri

İlköğretim 8. sınıfların İngilizce dersinde tekar ve düzeltmenin kullanıldığı ve kullanılmadığı grupların toplam erişimi ortalamaları Tablo 4’ de sunulmuştur.

Tablo 3

Grupların Kendi İçlerindeki Toplam Erişileri

Gruplar	sor. sa.	n	ön test x	son test x	Erişi x	s	t
Tekrar ve düzeltme	100	37	31.8	52.74	20.94	4.28	
			29.53				
Kontrol	100	37	27.6	24.86	-2.74	1.80	
			9.16				

Tablo 4’ de görüldüğü gibi tekrar ve düzeltme yapılan grubun toplam erişimi ortalaması 20.94’tür. Dizgeli Tekrar ve düzeltme yapılmayan grubun toplam erişimi -2.74’tür. Grupların **kendi içlerinde** ön test - son test puanları arasında anlamlı bir farkın olup olup olmadığı bağımlı gruplarda kullanılan “t” testiyle yoklanmıştır. Gözlenen “t” değerleri her iki grupta da anlamlı bulunmuştur. Bu verilere dayanarak gruplar kendi başlarına alınıp ön test son test puanları açısından değerlendirildiğinde tekrar ve düzeltme yapılan grupta etkili olduğu, tekrar ve düzeltme yapılmayan grupta ise anlamlı derecede bir puan kaybı olduğu söylenebilir. Yani tekrar ve düzeltme yapılan grupta erişim ortalaması anlamlı derecede yükselmiş, tekrar ve düzeltme yapılmayan grupta ise anlamlı derecede bir düşme olmuştur.

Bu verilere dayanarak tekrar ve düzeltmenin erişiyi artırdığı, yapılmadığı zaman da erişide anlamlı derecede bir düşmeye neden olduğu söylenebilir.

Grupların Toplam Erişi Ortalamalarının Karşılaştırılması

İlköğretim 8. sınıfların İngilizce dersinde tekrar ve düzeltmenin kullanıldığı ve kullanılmadığı grupların toplam erişisi ortalamaları Tablo 5’ de sunulmuştur.

Tablo 5

Grupların Toplam Erişi Ortalamaları

Gruplar	sor. sa.	n	ön test x	son test x	Erişi x	s	t
Tekrar ve düzeltme	100	37	31.8	52.74	20.94	4.28	28.19
Kontrol	100	37	27.6	24.86	-2.74	1.8	

Tablo 5’ de görüldüğü gibi tekrar ve düzeltme yapılan grubun toplam erişisi ortalaması .20.94’tür. Tekrar ve düzeltmeye yer verilmeyen grubun toplam erişisi -2.74’tür. Grupların erişisi **ortalamları arasında** anlamlı bir farkın olup olup olmadığı bağımsız gruplarda kullanılan t testiyle yoklanmıştır. Gözlenen t değeri 73 serbestlik derecesi .05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu verilerden anlaşıldığı gibi Tekrar ve düzeltme yapılan grubun erişisinde anlamlı düzeyde artma; yapılmayan grubun erişisinde anlamlı derecede düşme olmuştur. Bu sonuca göre tekrar ve düzeltme hem kalıcılığı sağladığı, hem de erişiyi anlamlı derecede artırdığı söylenebilir.

Yorum ve Öneriler

Bu işlemten sonra öğrencilerle hangisinin daha etkili olduğu konusunda onlarla odak grup görüşmesi yapıldı. Verilen yanıtlar banda alındı. Cümle bozuklukları, anlamı değiştirmeden giderilip yeniden yazıldı. Yapılan odak grup görüşmesinde tekrar ve düzeltmenin etkisi konusunda öğrencilerin düşünceleri aşağıda belirtilmiştir:

K.1:Sınav kağıtları üzerinde yapılan yanlışlıkları görmek iyi. Onların doğru cevaplarını da öğreniyorum. Daha iyi aklımda kalıyor. Derste de hatalarımı görmek isterim.

K.2: Sınavlardan sonra kağıtların üzerinde soruları incelemek hoşuma gitti. Tüm sınavlardan sonra böyle yapılmalı.

K.3: Ben bu şekilde daha iyi öğrendim. Hoşuma gitti. Hatalarımı gördüm. Derste böyle yapilsın.

K. 4: Önceden niye böyle yapmadınız? Hataları görünce önce şaşırđım. Kendime kızdım. Ama iyi öğrendim. İkinci sınavda daha iyi yaptım. Derste böyle niçin yapmadınız?

K 5: Tekrar yapmam ve kağıt üzerinde yanlışlarımı görüp düzeltmem çok iyi. Daha kalıcı oluyor. Hatırlıyorum. Ara sınavlarda da böyle yapsaydınız, iyi olurdu.

Bu verilere ve odak grup görüşmesine göre bir grup öğrenci (beş kişi) sınav kağıdı üzerinde düzeltme ve tekrar yapmanın daha etkili olduğunu söylüyorlar. Diğer yandan beş öğrenci sınav kağıtları üzerinde tekrar ve düzeltme yapmanın öğrenmeyi olumlu yönde etkilediğini bildirmişlerdir. Böylece daha kolay öğrendiklerini söylemişler ve derslerin böyle işlenmesini istemişlerdir.

Bu araştırmada tekrar ve düzeltmenin daha etkili olduğu ortaya çıkmıştır. Tekrar ve düzeltme yapılan grupta her öğrencinin etkin katılımı sağlanmış, bir bakıma dönüt, düzeltme, ipucu, pekiştireç kullanılmıştır. Her tekrar ve düzeltme aynı zamanda bir ipucu, dönüt pekiştireç görevini görebilir. Yapılan araştırmalara göre dönüt, düzeltme, ipucu ve pekiştireç ile erişim arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Tekrarın kalıcılığı sağladığı ve öğrenmeyi kolaylaştırdığı bilinmektedir. Burada tekrar yapılan grupta gramerle ilgili bilgilerin kalıcılığı böylece sağlanmış olabilir. Tekrar ve düzeltmenin olmadığı grupta ise başarıda anlamlı derecede bir düşme olmuştur. Bunun nedeni tekrara, ipucu, dönüt, düzeltme ve pekiştireç ile öğrenci katılma bağlılığına bağlanabilir.

Öneriler

Araştırma bulgularına dayanarak aşağıdaki öneriler ileri sürülebilir:

A.Öğretimle ilgili öneriler:

1. Sınavlardan sonra kağıtların üzerinde düzeltme yapılmalı ve doğrular öğrencilerce tekrar edilmelidir.
2. Daha geniş bir örneklem üzerinde deneysel araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

Aksu, Meral. (1981). Biçimlendirme-yetiştirmeğe dönük değerlendirilmenin okuldaki öğrenmeye etkisi. Hacettepe Üniversitesi MESEF yayımlanmamış doktora tezi. Anka.

Bloom, Benjamin S. (1976). *Human characteristics and school learning*. New York.

Özçelik, durmuş Ali. (1974). Student involvement in the learnin process. The University of Chicago.

Senemoğlu, Nuray. (1987). Bilişsel giriş davranışları ve dönüt düzeltmenin erişiyeye etkisi. (Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. yayımlanmamış doktora tezi. Ankara.

Senemoğlu Nuray.(2005). *Gelişim, öğrenme ve öğretim*.Kuramdan Uygulamaya. Özsen matbaası. Ankara.

Sönmez, Veysel. (1998). *Gelecekteki olası eğitim sistemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Ültanır, Gürcan. (1989). Dönüt, düzeltmenin Almanca yazılı anlatım becerisine etkisi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara.

Yıldıran, Güzver. (1982). *Öğrenme düzeyi ve erişiyeye*. İstanbul.

Yıldıran, Güzver. (1985). Mastery learning as a ıstructional design. *Boğaziçi Üniversitesi Dergisi*. Sayı:11.

Dr. Alacapınar has been working as a computer expert for about five years. She holds her PhD degree in Curriculum Development in Education at Hacettepe University.